

9. Кэмпбелл Дж. Тысячеликий герой : пер. с англ. / Дж. Кэмпбелл. – М. : Рефл-бук, АСТ, Киев : Ваклер, 1997. – 384 с.
10. Ковальчук А. Злочин та очищення: проблема катарсису в психології Франкових персонажів / А. Ковальчук // Українська мова і література в середніх школах та гімназіях. – 2000. – № 6. – С. 45–58.
11. Кримський А. Твори : у 5 т. – Т. 2 / А. Кримський. – Київ : Наук. думка, 1972. – 720 с.
12. Мельник В. О. Суворий аналітик доби. Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті прози першої половини ХХ ст. / В. О. Мельник. – Київ : Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. – 320 с.
13. Павелків Р. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. Павелків, О. Цигипало. – Київ : Академвидав, 2008. – 432 с.
14. Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / В. Підмогильний ; вступ. ст., упорядкування і прим. В. Мельника ; ред. тому В. Дончик. – Київ : Наук. думка, 1991. – 800 с.
15. Пропп В. Морфология волшебной сказки / В. Пропп ; сост., науч. ред., текстол. комментарий И. В. Пешкова. – М. : Лабиринт, 2005. – 128 с.
16. Франко І. Твори : у 50 т. – Т. 20. / І. Франко. – Київ : Наук. думка, 1979. – С. 62–68.
17. Швець А. Злочин і катарсис: кримінальний сюжет і проблеми художнього психологізму в прозі Івана Франка / А. Швець. – Львів : [б. в.], 2003. – 236 с.

Сирук Вікторія. Проблема преступлення в українській дитячій літературі другої половини ХІХ–початку ХХ століття: психоаналітичний аспект. В статті аналізуються твори українських письменників, в яких йдеться про складний світ дитини, її розвиток, моральне падіння, катарсис, почуття провини. Основою для літературно-критичних роздумів стала проблема схильності дитини до злочину, її бездумності, раскаяння, вплив переживань на подальше життя. Привертання до аналізу не тільки літературознавчого інструментарія, а й психоаналізу сприяло виявленню мотиваційних аспектів у діяльності особистості, руйнівних процесів у дитячій психіці. Увага акцентується на описі зовнішності персонажа, його внутрішніх монологів, галюцинаціях, що дозволяє глибше пізнати світосприяття дитини. І. Франко, А. Кримський, В. Підмогильний своїми творами чітко показали творчу здатність через художні образи пізнавати внутрішній світ дитини, бачити первинну біологічну основу поведінки, поступків взагалі в житті індивіда.

Ключові слова: злочин, покарання, катарсис, дитяча психологія, дитяча література, психоаналіз.

Siruk Viktoriia. Problem of Crime in Ukrainian Children's Literature of the second half of the XIXth–early XXth Century: Psychoanalytic Aspect. Works of the Ukrainian writers, narrating on the complicated world of a child, his / her development, moral falling, catharsis, sense of guilt, are analyzed in the article. Basis for the literary and critical reflections became the problem of a child's inclination to a crime, his / her rashness, repentance, influence of experiencing on further life. Bringing into the analysis not only literary tool but also psycho-analysis contributed to exposure of motivational aspects in personal activity, destructive processes in children's psyche. Attention is accented on descriptions of personage appearance, his / her internal monologues, hallucinations, giving an opportunity to get to the perception of the world by a child deeper. I. Franko, A. Krymskyi, V. Pidmogylnyi by their works witnessed distinctly creative possibility to cognize the inner world of the child through artistic images, to see fundamental principle of biological in behavior, acts on the whole in the life of individual.

Key words: crime, punishment, catharsis, children's psychology, children's literature, psycho-analysis.

Стаття надійшла до редколегії
18.11.2016 р.

УДК 811.133.1'42:[82.08:159.942]

Олена Станіславська

Лінгвістичні засоби вираження стану відрази в сучасній французькій прозі (на матеріалі роману «Гігієна вбивці» Амелі Нотомб)

У статті проаналізовано лінгвопсихологічний аспект стану відрази в сучасному французькому романі. Для дослідження обрано твір бельгійської письменниці Амелі Нотомб «Гігієна вбивці». Представлено загальну характеристику емоції «відраза», її лінгвістичне вираження в художньому творі.

Ключові слова: відраза, огида, емоційний стан, лексична репрезентація емоції, лінгвопсихологічний аспект.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сьогодні серед найважливіших загальнотеоретичних проблем, які вивчає лінгвістика, є «людина й мова». У науковому світі домінує антропоцентричний підхід. Отже, актуальні є дослідження й систематизація емоцій людини через їх вираження в художній літературі.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Одинадцятитомний «Словник української мови» наводить таке визначення поняття «відрази»: «Відраза – почуття огиди, ворожнечі до кого-, чого-небудь» [5]. Це можна побачити через контраст з іншою емоцією – *задоволенням*. Основою цієї огиди вважаються і біологічні, і культурні чинники. Фішлер визначає відразу як «біокультурний» феномен [11, с. 381–384]. Її супроводжує яскраво виражений емоційний складник [13]. Відраза може проявлятися й до конкретних предметів (наприклад, до якоїсь їжі), і до людей та абстрактних понять (наприклад, до розмови з певною людиною).

Фізіологічно відраза, чим би вона не була викликана, виражається однією й тією самою мімікою: ніс зморщується, кутики губ опускаються, верхня губа підтягується до носа. Ця емоція може супроводжуватися певними гортанними звуками, здриганням, жестами відштовхування. Своєрідним проявом відрази можуть бути зневага, презирство над тим, хто або що викликає відразу [3, с. 274].

Проте не завжди те, що викликає в нас негативне почуття, є небажаним явищем. Відразу як позитивне явище розглядає багато вчених. Зокрема, цієї думки дотримується Керрол Ізард: «Исходная и наиболее очевидная биологическая функция отвращения состоит в том, что оно мотивирует отвержение неприятных на вкус или потенциально опасных веществ» [3, с. 276]. Людина часто захищає себе від невидимих небезпек завдяки відразі (наприклад, від збудників багатьох хвороб). Вона є своєрідним самозахистом живих організмів. Керрол Ізард зазначає: «Когда что-то вызывает у нас отвращение, мы стремимся устранить этот раздражитель или изменить его таким образом, чтобы он перестал быть отвратительным» [3, с. 276].

Емоційний стан *відрази* досліджує, зокрема, Уляна Галицька. Ми розглянули дві її праці – «Гендерні особливості дескрипції емоційного стану *відрази* (на матеріалі сучасного художнього англійського дискурсу)», «Номінативне поле емоційного концепту *disgust* / відраза в англійській мові». У першій дослідниця спробувала здійснити опис емоційного концепту *відрази*, беручи до уваги гендерну належність певного героя художнього твору, який переживав цю емоцію; суб'єктом дослідження стали жінки. У другій праці У. Галицька намагалася встановити синонімічні константи, що входять до номінативного поля концепту *відрази* [1; 2].

Мета статті – виявлення особливостей мовних засобів у вираженні емоції відрази в художньому творі. На цьому етапі основу досліджень становить роман сучасної бельгійської письменниці Амелі Нотомб «Гігієна вбивці» (Amélie Nothomb, *Hygiène de l'assassin*). У творі виділено мовні фрагменти, що репрезентують стан відрази персонажів. **Завдання праці** – ґрунтуючись на психолінгвістичних характеристиках, описати стан огиди певного персонажа; представити мовні способи репрезентації цієї емоції та виявити закономірності зв'язку таких репрезентацій психологічними характеристиками стану відрази.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Почуття відрази предовсім пов'язано з їжею. Огида, яка може бути викликана в читача (і яка виникла у деяких героїв роману), представляється харчовими вподобаннями й способом харчування головного героя письменника, лауреата Нобелівської премії Претакстата Таха: «...il avait envoyé paître les recommandations des diététiciens et se nourrissait abominablement», «Le romancier enfourna un caramel et le mâcha bruyamment», «Cessez de parler en mâchant ce caramel, c'est dégoûtant» [14]. Почуття огиди в читача може викликати вживання карамелі головним героєм. Карамель – це кондитерський виріб, основу якого становить поєднання глюкози, цукру, масла, молока й різноманітних парфумованих додатків [8]. Її в'язкість, те, що вона дуже солодка, у поєднанні з тим, що головний герой буквально поглинає ці цукерки у великій кількості, розмовляє, маючи повний рот цих солодошів, викликає відчуття огиди. Прислівник *abominablement* (*відразливо, гідко*) указує на інтенсивність, силу з негативним відтінком. Це засвідчують синоніми цього прислівника – *extrêmement* (українською, надмірно, надзвичайно) і *horriblement* (жахливо) [8]. Автор дає конкретні приклади того, як споживає їжу Тах, що вказано в останньому прикладі з карамеллю. ABBYY Lingvo наводить такі переклади дієслова *enfourner*: (*розм.*) наминати; (*розм.*) засовувати, заштовхувати, запихати [6]. Словник LAROUSSE дає

такі визначення цього слова: «поглинати їжу великими кількостями»; синоніми теж є промовистими: *ingurgiter* – (розм.) жадібно ковтати, *engouffrer* – поглинати; об'їдатися. Подаємо також визначення дієслова *mâcher*: «Broyer un aliment avec les dents par le mouvement des mâchoires», «Triturer longuement une substance dans la bouche», «Mordiller quelque chose entre ses dents» [8]. Синоніми цього слова такі: *mastiquer* – жувати, пережовувати; *mâchonner* – пожовувати; *mâchouiller* (розм.) – недбало, машинально пожовувати (не ковтаючи). Тлумачний словник наводить прислівник *bruyamment* як те, що робиться з великим шумом. Контраст можемо побачити, узявши до уваги синоніми цього слова: *doucement* – тихо, обережно; *silencieusement* – безшумно, тихо [6; 8]. Підсилення здійснюється за допомогою поєднання цих двох слів – *mâcher* і *bruyamment*. Проте коктейль із портвейну разом із жовтком і цукром (*le porto flip*) Тах називає гидотою: «J'ai toujours su que le porto flip était une crasse» [14].

Для позначення цієї негативної емоції автор використовує слова, які її репрезентують. Дієслово *répugner* має значення «відчувати відразу до когось, до чогось» (à qn, à qch), також як «викликати відразу у...» [6]. Походить це слово з класичної латинської мови, а саме від *repugnare* – «боротися проти, протидіяти комусь або чомусь; суперечити чомусь» [7]. Один із журналістів запитує Таха, чому він не бажає говорити про свої романи, окреслюючи це словом *répugner*. Цікава відповідь письменника: у нього викликає відразу те, що не має сенсу: «Alors, pourquoi répugnez-vous à parler de vos romans? ...Parce que parler d'un roman n'a aucun sens» [14]. Тах розповідає про свої кулінарні вподобання, які в більшості людей викликають почуття відрази. Проте він зазначає, що його смаки також із часом змінюються в протилежний бік: «Mais aujourd'hui il me répugnerait de manger des tripes froides le matin» [14]. Кожного журналіста письменник буквально виганяє зі свого житла. Його обурюють їхні погляди. Тах уважає великим нахабством не погоджуватися з його думкою, а тим більше суперечити йому. Він чітко вказує на свою відразу на їхній спосіб життя: «Et puis, je vous regarde et vous me répugnez tellement que je me félicite de ne pas vous avoir imités, même si ça m'a condamné à la solitude. La solitude est un bienfait si elle m'éloigne de votre fange. Ma vie est moche, mais je la préfère à la vôtre» [14]. Один із романів Таха незавершений. Він сам не міг знайти вдалого кінця для нього, але письменник відчуває огиду до того, щоб завершити свій твір якоюсь передбачуваною подією: «Et concevez que j'aie répugné à démythifier mon splendide roman par ce lamentable épilogue» [14]. Нині відразливо думати, що вона може зробити щасливим власне Таха: «Il me répugnerait de vous rendre heureux. Personne n'en est plus indigne que vous» [14].

Розглянемо також слово *écœurer* «викликати блювання; викликати огиду, нудоту», а також спільнокореневі слова, які трапляються в романі. Складається це слово із суфікса *é-*, основи *cœur* та закінчення *-er*. *Ecœurer* походить від давнього слова *escuerer*, пряме значення якого – «проколювати серце» [9]. У XVII ст. був у вжитку прикметник *esqueuré*, що означає «пригнічений, збентежений». Водночас використовується власне дієслово, яке мало негативне значення – «навіювати відразу, бути відразливим». На 1870 р. уже зафіксовано прикметник *écœurant* [7]. Словникові статті дають нам такі пояснення цих слів. Прикметник *écœurant* перекладається як «нудотний» (у фізичному плані), «несмачний, надто масний або солодкий». Окрім прямого значення, це слово має також переносне – «нудотний, відразливий, гидкий». Також можемо взяти до уваги значення, яке вживається в розмовній мові – «що вражає; жахливий»; власне цей відтінок теж присутній у романі. Так само перекладаються й слова *l'écœurement* (n. m.) «нудота; відраза, огида» і *écœuré* (adj.) «той, хто відчуває відразу» [6]. Улюблений напій Таха – бренд «Александр». Його основу становлять коньяк та шоколадний лікер, додаються обов'язково також вершки. Сам по собі напій солодкий, проте герой додає ще більше підсолоджувачів, що викликає відразу в журналіста: «Vous ne voulez toujours pas de mon breuvage? ...Et maintenant, vous allez connaître le secret du chef. ...Mais ce doit être atrocement écœurant! s'exclama le journaliste...» [14]. Французько-російський словник АБВУД Lingvo наводить такі переклади іменника *breuvage* (n. m.): «1) (уст) пит'є, напиток; 2) (ирон) пойло, бурда» [6]. Уважаємо, що автор уклав у це слово друге значення, яке має іронічний відтінок. У цьому прикладі почуття відрази викликано смаковими відчуттями (напій надто солодкий), а також, імовірно, зоровими й нюховими відчуттями (у романі не описано зовнішній вигляд й аромат напою, проте можемо припускати, що це також може спровокувати відразу в людини, яка не звикла їсти надто солодкі продукти).

Поняття відрази в романі репрезентоване також словами *dégoût* (n. m.), *dégueuler* (v. t.), *dégueulasse* (adj.). Словникові статті дають нам можливість розглянути значення цих слів.

Dégoût (n. m.) – «sensation d'écœurement, haut-le-cœur provoqué par quelque chose qui dégoûte», «sentiment d'aversion, de répulsion, provoqué par quelqu'un, quelque chose»; *dégueuler* (v. t.) (du langage populaire) – «vomir»; *dégueulasse* (adj.) (du langage populaire) – «d'une malpropreté dégoûtante; repoussant, sale», «répugnant moralement; ignoble, révoltant», «très mauvais» [8]. До розгляду візьмемо декілька прикладів. Тах уважає огидним те, що жінка може мати рівні права з чоловіком, адже вона, на його думку, завжди нижча: «Aujourd'hui, c'est dégueulasse: la femme est toujours inférieure à l'homme, elle est toujours aussi laide, mais on lui raconte qu'elle est son égale» [14]. Розмова з Тахом, а також ім'я журналістки, вимовлене письменником, провокує в неї неприємні почуття: «De quoi avez-vous peur, Nina? – Je n'ai peur de rien. Vous me dégoûtez, c'est tout. Et puis, ne m'appellez pas Nina» [14].

Автор у романі використовує стилістичний засіб оксиморона. Це створює несподіваний ефект експресивності. «Oxymore ou oxymoron – (rhétorique) figure de style qui réunit deux mots en apparence contradictoires (exemple: un silence éloquent)» [8]. Віднаходимо цей стилістичний прийом у таких прикладах: «Les propos de l'écrivain suscitèrent dégoût, rire et enthousiasme: ... Il est merveilleusement abject», «Si vous n'aviez pas lu ce livre en diagonale, monsieur, comme vous l'avez probablement fait, si donc vous l'aviez lu comme il fallait le lire, avec vos tripes, pour autant que vous en ayez, vous auriez dégueulé. ... Il y a en effet dans votre oeuvre une esthétique du vomissement...» [14]. У першому прикладі бачимо поєднання, як видається на перший погляд, несподіваних понять: «Il est merveilleusement abject» – «Він є надзвичайно відразливий». *Merveilleusement* перекладається як «дивовижно, чудово». Словник Larousse надає приклад до цього слова: «Une femme merveilleusement belle» [8] – «Надзвичайно гарна жінка». Тут чітко простежуємо, що представлений прислівник виражає позитивні емоції. Проте Амелі Нотомб поєднує його з прикметником *abject*. Це слово застосовується тоді, коли говоримо про особу або річ у стосунку з іншою людиною, і має воно значення того, що навіює зневагу, відразу через свою моральну деградацію, ницість, підлість [7]. Наводимо також приклад: «Une conduite abjecte» – «огидна (нища) поведінка» [8]. Прикметник *abject* викликає в уяві щось, від чого хочеться відгородитися. Словосполучення *merveilleusement abject* може створити в уяві читача досить контрастні відчуття. Розглянемо інший приклад: «Il y a en effet dans votre oeuvre une esthétique du vomissement...» [14]. Естетика – наука про прекрасне. Визначення прикметника *esthétique* завжди пов'язані з красою: «те, що має стосунок до почуття краси, до її сприйняття», «те, що має певну красу, витонченість, елегантність; приємний для споглядання, артистичний, гармонійний», «те, що підтримує або розвиває красу тіла» [8]. Абсолютно інші почуття викликає в людей блювання. Це є процес викидання через рот умісту шлунка. Приклад із роману «Гігієна вбивці» створює неочікуваний ефект: журналіст знаходить у творчості письменника, яка пронизана огидою, злістю, ненавистю, щось прекрасне, таке, що можна віднести до естетики (хоч ця філософська наука асоціюється предовсім із прекрасним).

Уживання таких слів, як *вертати*, *блювати*, показує, що герой відчуває відразу (безпосередньо не вживаючи цього слова). Головний герой запевняє, що він негарний. Наприклад, у такому ракурсі персонаж описує свою голову: «C'est une tête qui prête plus à rire qu'à vomir; parfois, j'aurais préféré prêter à vomir. C'est plus tonique» [14]. В інший спосіб застосовується дієслово *vomir* у такому прикладі. Тах зауважує, що він, згідно з його думкою, настільки люб'язний і добрий, що це могло б викликати в нього блювання (щось подібне до того, коли така реакція викликається надмірним споживанням солодких страв): «Je suis monstrueusement gentil, tellement gentil que si je me rencontrais, je vomirais» [14].

Амелі Нотомб уживає в романі також словосполучення *des goûts de chiottes*. У побутовому мовленні *chiottes* (n. f. pl.) позначає туалет. *De chiotte(s)* означає «відразливий» [6]. Герой роману Тах окреслює цим словосполученням смаки одного із журналістів, які в письменника викликають відразу: «Mon pauvre ami, vous avez des goûts de chiottes» [14].

Автор уживає прикметник *laid*, який означає не тільки «негарний», але також «відразливий, огидний, ганебний». Тах, використовуючи це слово, виражає своє почуття огиди до жінок. Підсилення здійснюється за допомогою прислівника *très* «дуже» та порівняння, з яким уживається прислівник *plus* «більш». Головний герой горить ненавистю до жінок. Він уважає, що більш огидних

створінь у світі нема. Для нього вони є своєрідними жертвами: «D'abord parce qu'elles (les femmes) sont laides: avez-vous déjà vu plus laid qu'une femme? ...Une très sale race, les victimes» [14].

Почуття відрази в художній літературі може бути репрезентоване не тільки за допомогою прямих слів на зразок *відраза*, *огида*, *відразливий*, *вирвати*, *блювання* і т. д. Спосіб представлення може бути імпліцитним. Як уже зазначали, ця емоція виникає в людини тоді, коли вона щось, що викликає в неї відразу, відкидає. У цьому романі це показується в спосіб намагання змінити тему розмови. Журналіст хоче якнайшвидше перейти від опису того, як медсестра кожний день мие письменника. У нього це викликає відчуття відрази, тому воно виражається через бажання відсторонення: «Et après le départ de l'infirmière? ...Après, déjà? Vous allez vite en besogne» [14].

Тах досить грубо порівнює жінок із «брудним м'ясом». Письменник уживає слово *boudin* (п. м.), перше значення якого – «кров'яна ковбаса» [6]. У розмовній мові це слово стосовно до жінок має негативне значення: «jeune fille ou jeune femme mal faite et sans grâce». Приклад із роману: «Les femmes, c'est de la sale viande. Parfois, on dit d'une femme particulièrement laide qu'elle est un boudin: la vérité, c'est que toutes les femmes sont des boudins» [14].

Також відчуття огиди може викликати в читача порівняльний опис Таха – яким він був до 17 років і яким він став потім: «comment avez-vous pu, en moins d'une année, troquer votre apparence séraphique contre la monstrueuse enflure que j'ai sous les yeux? Car vous n'avez pas seulement triplé de poids, votre visage si délicat est devenu bovin, vos traits raffinés se sont épaissis jusqu'à afficher tous les caractères de la vulgarité...», «Vous savez très bien que vous êtes laid. Vous ne cessez d'ailleurs de vous qualifier des adjectifs les plus ignobles», «Vous êtes affreux, voilà, et il est incroyable d'être si affreux quand on a été si beau» [14].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Психологічні характеристики емоції огиди співвідносяться з лексичною репрезентацією цього стану в сучасній французькій мові, проте виявляють певні особливості.

Бачимо використання слів, які чітко визначають емоцію відрази: *répugner*, *écœurer*, *dégoût*. Мовні позначення представляють також прояви цього стану, як, наприклад, *vomir*. Автор використовує слова, які не перекладаються буквально «відраза» або «відразливий», проте репрезентують цю емоцію: *immonde*, *odieux*, *sirupeux*, *sordide* та ін. Їжа – перший чинник, що стимулює виникнення відчуття відрази, що простежуємо в гастрономічних уподобаннях головного героя. Також помітно те, що огиду може викликати не тільки щось конкретне (наприклад та ж сама їжа), а й абстрактне.

Різні речі в різних людей можуть спричинити відчуття відрази: якщо для одних щось нормальне, то в інших це може провокувати абсолютно протилежні почуття. Це бачимо тоді, коли Тах висловлює своє ставлення до жінок, яких він відверто ненавидить і використовує для цього слова, порівняння, що передають його позицію.

Емоції можна виражати не тільки за допомогою слів, які їх номінують, а й за допомогою різних стилістичних прийомів, повторень, акцентів.

Джерела та література

1. Галицька У. В. Гендерні особливості дескрипції емоційного стану відраза (на матеріалі сучасного художнього англomовного дискурсу) [Електронний ресурс] / У. В. Галицька // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія філологічна. – 2013. – Вип. 39. – С. 138–142. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_39_44.
2. Галицька У. Номінативне поле емоційного концепту disgust / відраза в англійській мові [Електронний ресурс] / У. Галицька // Науковий вісник Чернівецького Національного університету ім. Ю. Федьковича. Германська філологія. – 2014. – Вип. 720. – С. 61–68. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnugf_2014_720_9.
3. Изард К. Э. Психология эмоций / Кэррол Э. Изард. – СПб : Издат. дом «Питер», 2012. – 464 с. : ил. (Сер. : «Мастера психологии»).
4. Кубрякова Е. С. Номинативный аспект речевой деятельности / Е. С. Кубрякова ; ред. Б. А. Серебренников. – 2-е изд. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 158 с.
5. Словник української мови : в 11 т. [Електронний ресурс] / [за ред. І. К. Білодіда]. – Київ : Наук. думка, 1970–1980. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>.

6. Словник ABBYY Lingvo-Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lingvo.ua/uk>.
7. Centre national de ressources textuelles et lexicales (CNRTL) [Elektronic resource]. – Mode of access : <http://www.cnrtl.fr>.
8. Dictionnaire de français LAROUSSE [Elektronic resource]. – Mode of access : <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>.
9. Dictionnaire de la langue française par É. Littré [Elektronic resource]. – Mode of access : <http://www.littre.org>.
10. Encyclopédie LEXILOGOS [Elektronic resource]. – Mode of access : http://www.lexilogos.com/français_langue_dictionnaires.htm.
11. Fischler, C. Le dégoût : un phénomène bio-culturel. / C. Fischler // Cahiers de nutrition et de diététique. – vol. 24, – № 5. 1989 / 10. – P. 381–384. – 14 réf., ISSN 0007-9960, FRA.
12. Les expressions françaises décortiquées: explications sur l'origine, signification, exemples, traductions [Elektronic resource]. – Mode of access : <http://www.expressio.fr>.
13. Merdji, M. (2002) L'imaginaire du dégoût : une approche anthropologique de l'univers émotionnel de l'alimentation / M. Merdji ; Thèse de Doctorat de l'Université. – Paris, 2002. – 9 (résumé) [Elektronic resource]. – Mode of access : <http://www.theses.fr/2002PA090034>.
14. Nothomb A. Hygiène de l'assassin [Elektronic resource] / A. Nothomb. – Mode of access : http://royallib.com/read/othomb_mlie/Hygine_de_lassassin.html.
15. Talon-Hugon C. Goût et dégoût : l'art peut-il tout montrer ? / C. Talon-Hugon. – Nîmes, éd. J. Chambon, coll. Rayon art, 2003.

Станиславская Елена. Исследование состояния отвращения у героев художественных произведений современной французской литературы (на базе романа «Гигиена убийцы» Амели Нотомб). В статье проанализирован лингвопсихологический аспект состояния отвращения в современном французском романе, дается общая характеристика эмоции отвращения, указаны, в частности, ее физиологические проявления. Для исследования выбран роман «Гигиена убийцы» бельгийской писательницы Амели Нотомб, в котором выделены фрагменты, указывающие на это эмоциональное состояние. Принимая во внимание психолингвистические характеристики, указано на состояние отвращения у персонажей, установлена связь психологических характеристик этой эмоции с языковыми способами ее репрезентации в современном французском романе. Также указываются факторы, вызывающие у персонажей художественного произведения эмоцию отвращения, В выводах представлены общие положения и некоторые особенности выражения отвращения в языке современного французского романа. Приведены стилистические характеристики, которые автор использовал для отображения отвращения. Языковая репрезентация эмоций характеризуется эксплицитной и имплицитной моделями интенции художественного дискурса.

Ключевые слова: отвращение, омерзение, эмоциональное состояние, лексическая репрезентация эмоции, лингвопсихологический аспект.

Stanislavska Olena. Investigation of Heros` Disgust in Works of Contemporary French Literature (Based on the Novel «Hygiene and the Assassin» by Amélie Nothomb). The article aims to analyze linguistic-psychological aspect of the state of disgust in contemporary French novel. We presented a general description of the emotion of disgust, pointing at its physiological manifestation. We chose the novel «Hygiene and the Assassin» of the Belgian writer Amélie Nothomb, we singled out the fragments indicating this emotional state. Considering the linguistic-psychological characteristics we indicated the state of disgust at the characters of the novel. We determined the connection between the psychological characteristics of this emotion and the linguistic modes of its representation in the contemporary French novel. The factors which caused the emotion of disgust were also indicated in our work. There are the general statements and peculiarities of the expression of disgust in the language of contemporary French novel. We presented the stylistic characteristics that the author used to show the disgust. The language representation of the emotion is characterized by the explicit and implicit models of the discourse intension.

Key words: disgust, aversion, emotional state, lexical representation of emotion, linguistic-psychological aspect.

Стаття надійшла до редколегії
14.10.2016 р.